

**Постојат легенди за
Александар Македонски кај
повеќе народи!
Византиската легенда била
објавена во 1388 година!**

Пишува:
Александар ДОНСКИ

сандар Велики Македонски се појавува во легендите на толкав број народи, сигурно дека за таа тема треба и кај нас да се изработи посебен труд.

Треба да објасниме и дека не може со сигурност да се потврди дали некоја од овие легенди и навистина е создадена, така да кажеме, од народот или, пак, е авторски труд. Имено, во средниот век биле објавени неколку авторски трудови за Александар Македонски, кои биле во форма на легенди. Но, сигурно дека целата содржина на овие трудови не можела да биде авторска, туку барем во одреден степен таа била

ALEKSANDAR VELIKI MAKEDONSKI VO STRANSKITE LEGENDI

Грандиозната улога која Александар Македонски ја одиграл во светската историја, го направила да биде најпознатиот Македонец на сите времиња. Неговите походи, најмногу остварени поради желбата да открива нови територии и да доаѓа до нови сознанија, како и неговите пораки за братство меѓу народите, направиле тој да биде почитуван до ден денес. Неговиот лик останал во позитивна конотација во легендите и во преданијата на многу народи.

Легендите и преданијата за Александар почнале да се јавуваат и да се развиваат уште непосредно по неговата смрт. Со текот на времето тие добивале сè пофантастични елементи во својата содржина. Така, во некои од нив, Александар ги истражува необичните појави на небото и под водата, наидува на најразлични чудовишта, се среќава со чудни народи, доаѓа до изворот на бесмртност и сл.

Се смета дека легендите и преданијата за Александар добиле силен импулс во средниот век.

Познатиот проучувач на оваа тема д-р Елис, откако ги проучил легендите и преданијата за Александар, заклучил:

"Легендите за Александар, вистинити или фалшиви, ги има на осумдесет јазика, од Исланд до Малезија" ("History of Western Civilization" by Dr Ellis L. Knox Boise State University, USA, 1996).

И навистина, тешко дека постои случај на друга личност од историјата за

која постојат легенди меѓу најмалку осумдесет народи. Во врска со општите карактеристики на овие легенди и преданија, во продолжение на својот текст д-р Елис пишува:

"Сè што е поврзано со Александар е презголемено во однос на нормалното, како во неговите истражувања кои навистина се случиле, така и во оние кои биле измислени. Низ целата древнина големите војсководители сонува да го имитираат Александар. Во средниот век неговиот лик станал неодминлива фигура во легендите".

За легендите од разни народи, поврзани со Александар Македонски, денес во светот се напишани повеќе статии и книги.

Во 1977 година во Гронинген (Холандија) бил одржан и симпозиум на тема за преданијата и легендите поврзани со смртта на Александар Македонски. Трудите од овој симпозиум биле објавени во зборникот **"Александар Велики во средниот век"** ("Alexander the Great in Middle Ages" Groningen, Netherlands, 1977).

Во поново време, треба да се одбележи книгата на Ричард Стонмен, под наслов **"Легендите за Александар Велики"** (Richard Stoneman: "Legends of Alexander the Great. London and Rutland, Vermont: J. M. Dent and Charles E. Tuttle, 1994), од која во продолжение ќе наведеме неколку податоци.

Има и други книги делумно посветени на оваа тема, кои ќе ги спомнеме во продолжение. Поради фактот што Алек-

базирана врз елементи од некои постари народни легенди, кои средновековните автори само ги презеле и ги адаптирале во своите дела. Поради тоа, во овој фељтон, како легенди и преданија за Александар, ќе вклучиме и некои од средновековните авторски трудови, кои сигурно дека во својата содржина имаат елементи од некои постари народни легенди.

А, сега да наведеме неколку легенди и преданија за Александар Македонски, содржани во фолклорот на другите народи.

ИРАЧКА ЛЕГЕНДА

Во оваа легенда се раскажува дека Александар Македонски на врвот на главата имал два рога, кои ги криел под косата. Секоја седмица тој ангажирал берберин да му ја стриже косата, но бидејќи се срамељ дека берберинот ќе ја открие неговата тајна, по секое стрижење веднаш наредувал берберинот да се убие. Набрзо во градот снимало бербери и останал само еден стар Евреин. Александар помислил: **"Ако го убијам и овој берберин, тогаш кој ќе ми ја стриже косата?"** Така, Александар му наредил на берберинот да се заколне дека никому нема да му ја издаде тајната. Во спротивно, му се заканил дека ќе ја изгуби главата. Берберинот со недели ја чувал тајната, но најпосле не можел да издржи. Од една страна, интересното сознание го притискало да каже некому, но од друга, се плашел за својата глава. Тогаш му текнало сепак

There are legends about Alexander the Great of Macedonia in a lot of people! The Byzantine legend was published in 1388!

Writer:

Aleksandar DONSKI

"Everything that is connected to Alexander is over exaggerated in relation to normality, as well as in his researches which really happened, as well as in those that were imagined. Throughout all of antiquity great generals dreamed of imitating Alexander. In the middle ages his image became an unsurpassable figure in the legends".

About the legends from various nations linked with Alexander there are a lot of books and articles written in the world.

In 1977 in Groningen (Holland) a symposium on the topic of legends and stories about Alexander was held. The works

middle ages several works by different authors were published about Alexander, which were in a form of legends. But, surely not all of its contents were a work by the author himself and at least to some degree it was based on elements from some of the older legends, which the middle aged authors just took and adapted in their works.

Because of that, in this part, as legends and stories about Alexander we'll include also some of the middle aged author's works, which certainly contain within certain elements from older legends. And now we'll write some of the legends and

ALEXANDER THE GREAT OF MACEDONIA IN FOREIGN LEGENDS

The grandiose part which Alexander the Great has played in world history, made him the most famous Macedonian of all times. His conquests, mostly accomplished because of the desire to discover the new territories and to arrive to new facts, as well as his messages for brotherhood among nations, has made him one of the most respected people today. His image remained as a positive one in the legends and stories of lots of nations.

The legends and stories about Alexander began to appear shortly after his death. As time passed they incorporated increasingly fantastic elements. So in some of them, Alexander explores some of the unusual appearances in the sky and under water and comes across different kinds of monsters, meets strange nations, comes to the spring of immortality and etc.

It is considered that the legends and stories about Alexander got a strong impulse in the middle ages.

A famous researcher of this topic, Dr Ellis, after studying the legends and stories about Alexander came to the conclusion that:

"The legends about Alexander, true or fictional, are told in eighty languages, from Iceland to Malaysia" ("History of Western Civilization" by Dr Ellis L. Knox Boise State University, USA, 1996).

Truly, it is hard to say that there is a similar case of a different person in history for whom there are legends in at least among eighty nations. About the general characteristics about these legends, in the continuation of his text, Dr Ellis writes:

from this symposium were published in the book "Alexander the Great in Middle Ages" Groningen, Netherlands, 1977.

In recent times, we should pay attention to the book of Richard Stoneman under the title of **"Legends of Alexander the Great"**. London and Rutland, Vermont: J. M. Dent and Charles E. Tuttle,

1994, of which we'll state a few facts.

There are other books partly dedicated to this subject, which we'll mention below. Because of the fact that Alexander the Great appears in the legends of so many nations, it is sure that a special work on the subject should be published.

We should explain that we can't verify with certainty that some of these legends is really created, shall we say, by the people, or by works of authors. Namely, in the

stories about Alexander, from the folklore of other nations.

IRAQI LEGEND

In this legend it is told that Alexander the Macedonian on the top his head had two horns, which he hid under his hair. Every week he hired a barber to cut his hair, but because he was ashamed that the barber will reveal his secret, after every cut he had the barber executed. Soon after there were no barbers left in the city but only for an old Jew. Alexander thought: **"If I kill this barber, then who is going to cut my hair?"** so Alexander ordered him to swear not to reveal his secret to anybody. If he did then he would lose his head. The barber kept his secret for weeks but finally he couldn't stand it anymore. From one site, the interesting fact haunted him to tell somebody, but on the other hand he was afraid of his life. Then it occurred to him to tell his secret in such a way that nobody could hear him. He went outside of the city and entered a cave, where he started to shout: **"Alexander has horns! Alexander has horns!"** So he was relieved and satisfied that nobody heard him. But, through the cave a river passed, beside which cane used to grow. One day a shepherd passed, entered the cave and cut some of the cane to make a fiddle. When he started to play, the fiddle sang the words: **"Alexander has horns! Alexander has horns!"** Many people heard it and this miracle soon came to the attention of Alexander. He was very mad and ordered that the barber be bought to

да ја искаже својата тајна, но никој да не го слушне. Отишол надвор од градот и влегол во една пештера, каде на цел глас почнал да вика: **"Александар има рогови! Александар има рогови!"** Така му се олеснило на душата и задоволен се вратил дома, сигурен дека никој не го слушал. Но, низ пештерата минувала една рекичка, покрај која растеле трски. Еден ден, некој овчар влегол во пештерата и пресекол трска за да си направи свиралка. Кога почнал да свири, низ свиралката се разлеале зборовите: **"Александар има рогови! Александар има рогови!"** Многумина го слушнале тоа и ова чудо набрзо дошло до ушите на царот Александар. Тој многу се налутил и наредил веднаш да му го доведат берберинот. Кога дошол берберинот, Александар му рекол дека ќе нареди да го убијат. Берберинот почнал да го моли Александар да не го убива и му раскажал што се случило. Александар, кога ја слушал приказната, му простил и го пуштил дома. Од оваа легенда произлегла една мудра и помалку комична ирачка поговорка, која гласи: **"Ако царевите можат да имаат рогови, тогаш и пештерите можат да имаат уши"** (Iraqi Jewish legend; Edoth I: 184-185 A. Ben Yaakov. English language source: Patai. In: **The Classic Tales: 4,000 Years of Jewish Lore**. Ed. Ellen Frankel NJ: Jason Aronson Inc., 1989).

ВИЗАНТИСКА ЛЕГЕНДА

Постои византиска легенда поврзана со причините за смртта на Александар Македонски. Оваа легенда била објавена во 1388 година. Според неа, кога Александар се вратил во Вавилон, некоја жена родила необично дете, кое било половина човек - половина чудовиште. Човечкиот дел од телото бил мртов, а делот на чудовиштето жив. Кога го видел ова, еден од претскажувачите на Александар изјавил дека Александар ќе умре во Вавилон, а неговите наследници ќе продолжат да владеат. Така и се случило. Во Македонија, Антипатер се побунил против власта на Александар, поради што Олимпија го повикала Александар на помош. За да го спречи неговото враќање, Антипатер испратил отров, кој бил толку силен, што морал да се носи во железна кутија. Отровот бил ставен во виното на Александар од страна на неговиот виноносец Јола. Додека Александар умираше неговата сопруга Роксана го негувала до последниот момент. Пред смртта, Александар ги повикал Пердика, Птолемеј и Лизимах, на кои им ја кажал својата последна желба. Потоа Александар заминал на небото, а оттаму една ѕвезда паднала право во морето. Истовремено, статуата на Зевс во Вавилон се урнала на земјата. Потоа ѕвездата од морето повторно се вратила на небото, следена од еден орел. Александар бил погребан во Александрија од страна на Птолемеј (W.J. Aerts in: **"Alexander the Great in Middle Ages"**, Groningen, Netherlands, 1977).

(продолжува)

him. When the barber came he told him that he would have him killed. The barber started to beg Alexander for his life and told him what happened. Alexander after hearing this forgave him and let him go. From this legend a wise and comic Iraqi saying arose: **"If the Emperors can have horns, than caves can have ears"** (Iraqi Jewish legend; Edoth I: 184-185 A. Ben Yaakov. English language source: Patai. In: **The Classic Tales: 4,000 Years of Jewish Lore**. Ed. Ellen Frankel NJ: Jason Aronson Inc., 1989).

A BYZANTINE LEGEND

There is a Byzantine legend connected to the cause of Alexander's death. This legend was published in 1388. According to it, when Alexander returned to Babylon, a woman gave birth to an unusual child that was half man - half monster. The human part of the body was death and the part of the monster was alive. When one of the soothsayers of Alexander sated that Alexander will die in Babylon, and his descendents will continue to rule.

And that is exactly how it happened. In Macedonia, Antipater rebelled against the authority of Alexander, after which Olympia called Alexander for help. In order to stop his return, Antipater sent a poison, which was so powerful that it had to be carried in an iron box. The poison was put in an Alexander's wine by his cup bringer Jola. While Alexander was dying his wife Roxana nursed him to the last minute. Before his death, Alexander called for Perdika, Ptolemy and Lisimah, to whom he told his last wish. After that Alexander went to heaven and a star fell straight in to the sea. At the same time the statue of Zeus in Babylon fell to the ground. The star ascended to heaven again accompanied by an eagle. Alexander was buried in Alexandria by Ptolemy (W.J. Aerts in: **"Alexander the Great in Middle Ages"**, Groningen, Netherlands, 1977).

(to be continued)

EKI Reisen

Vršimo prevodi:
Makedonsko -
Germanско -
Francuski

telefon	034/422 27 16
	034/422 29 36
natel	079/335 94 14
fax	034/422 29 36
E-Mail:	erdovan.etoski@bluemail.ch

ORGANIZIRA
PATUVANJA

Za slednite destinacii
od: ZÜRICH, BASEL, GENEVA
do: SKOPJE, OHRID
SARAEVO, BANJA LUKA
LJUBLJANA, ZAGREB
ISTAMBUL, IZMIR

VO SORABOTKA SO EKI REISEN MOŽETE DA NABAVITE KARTI
ZA SITE DESTINACII VO SVETOT KAKO ŠTO SE:

AUSTRALIJA, USA, KANADA

VIŠIME REZERVACII SO BROD ZA:

ITALIJA - GRCIJA - ITALIJA

PRIJATEL PRESTOJ VO RODNIOT KRAJ VI POSAŽUVA

EKI Reisen